

11, 13 juni, Den Haag Nederlands Congresgebouw,
20.15 uur

Komische Oper, Berlijn Die Hochzeit des Figaro

W.A. Mozart · L. Da Ponte

Géza Oberfrank	dirigent
Walter Felsenstein	regie
Reinhart Zimmermann	dekors
Eleonore Kleiber	kostuums
Koor en Orkest van de Komische Oper	
Uwe Kreyssig	Graaf Almaviva
Magdalena Falewicz	Gravin Almaviva
Jozsef Dene	Figaro, kamerdienaar van de graaf
Ursula Reinhardt-Kiss	Susanna, kamenierster van de gravin
Ute Trekel-Burckhardt	Cherubino, page van de graaf
Rudolf Asmus	Dr. Bartolo, arts uit Sevilla
Ruth Schob-Lipka	Marcellina, huishoudster
Frank Folker	Basilio, muzikleraar
Werner Enders	Don Curzio, rechter
Helmut Völker	Antonio, tuinman en oom van Susanna
Barbara Sternberger	Barbarina, dochter van Antonio
	bruidsmisjes
	bruiloftsgasten

Inhoud

eerste bedrijf Figaro, kamerdienaar van graaf Almaviva, en zijn bruid Susanna, kamermeisje van de gravin, treffen voorbereidingen voor de bruiloft, die vandaag gevierd zal worden. Figaro hoort van Susanna, dat de graaf haar sinds enige tijd heimelijk achtervolgt en dat de ligging van de kamer, die hij aan het paar heeft toegewezen, evenzeer te maken moet hebben met zijn plannen jegens Susanna als de promotie van Figaro tot grafelijk koetsier.

De nijdig geworden Figaro is vastbesloten zijn liefde voor Susanna met alle middelen tegen het ingrijpen van de graaf te verdedigen. Met betrekking tot het op handen zijnde huwelijk met Susanna doet zich nog een ander probleem voor: Figaro heeft ooit van Marcellina, een voormalige huishoudster van dokter Bartolo, 2000 gulden geleend en haar als pand een lichtvaardige belofte met haar te trouwen, gegeven. Thans onderneemt Marcellina stappen om met behulp van Bartolo voor het grafelijk gerecht genoegdoening te krijgen bij Figaro.

De page Cherubino heeft de graaf vanwege een amoureuze avontuur met Barbarina, dochter van de tuinier Antonio, onder zijn duiven geschoten en is daarvoor ontslagen. Vertwijfeld smeekt hij Susanna voor hem een goed woordje te doen bij de gravin, zijn peettante. Cherubino moet zich evenwel verbergen voor de plotseling binnentredende graaf. Op die manier wordt hij er getuige van hoe de graaf probeert Susanna voor een rendez-vous te verschalken. Wanneer de graaf tenslotte Cherubino ontdekt, meent hij, dat het kamermeisje aan Cherubino de voorkeur geeft. De schijnheilige 'vermoedens' van de binnengekomen Basilio, faktotum van de graaf en muzikleraar, over de dweperij van de page jegens de gravin dragen er het hunne toe bij om de toorn van de jaloeze graaf te verheugen. Cherubino moet het kasteel terstond verlaten.

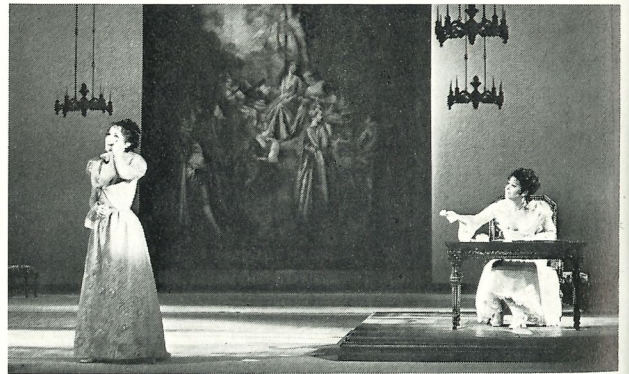
Op dit moment leidt Figaro een gezelschap boeren en dienstmeisjes binnen, waarmee hij de graaf komt huldigen voor de afschaffing van het onwaardige 'ius primae noctis'. Figaro presenteert hem Susanna's bruidskrans. Op die manier hoopt hij de graaf tot een onmiddellijke

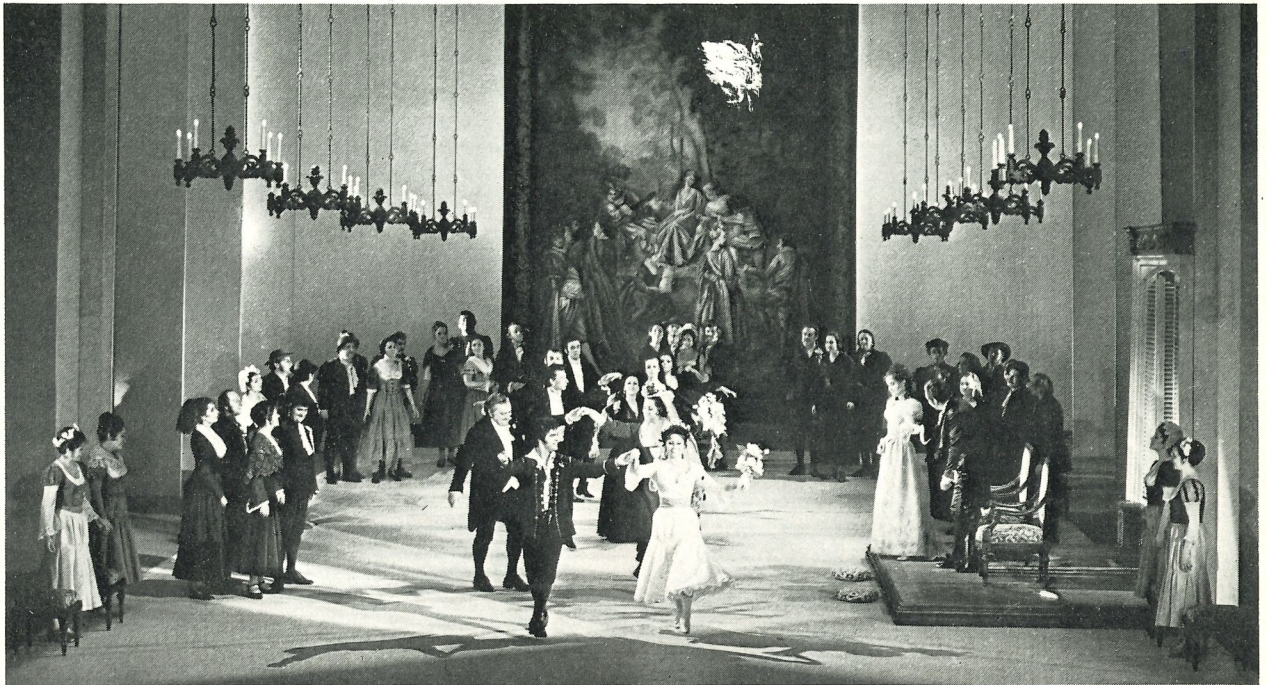
toestemming voor het huwelijk bereid te vinden. Maar Almaviva wil uitstel, zogenaamd om het feest waardig te kunnen voorbereiden. Om zich van de nodige discretie van Cherubino jegens Figaro te verzekeren scheldt hij hem zijn bestraffing kwijt. Door de page tot officier te bevorderen en naar Sevilla te sturen hoopt hij zich te kunnen ontdoen van een lastige ingewijde in zijn plannen met Susanna. Figaro houdt Cherubino heimelijk achter; hij heeft hem nodig voor nieuwe plannen jegens de graaf.

tweede bedrijf De gravin, bijna tot vertwijfeling gebracht door de haar ontrouw geworden graaf, heeft van Susanna gehoord wat er gebeurd is. Omdat zij zelf geen uitweg ziet stemt zij er schoorvoetend in toe, deel te nemen aan een intrige van Figaro. Zij hoopt daardoor de liefde van de graaf te herwinnen.

Figaro heeft het volgende plan: via een anonieme brief wil hij de graaf in kennis stellen van een op handen zijnd rendez-vous van de gravin om zo zijn jaloezie te verhogen en hem van de eisen van Marcellina af te leiden. Susanna moet de graaf een rendez-vous beloven, Cherubino moet hem evenwel in meisjeskleden gestoken opwachten waarbij de gravin haar gefopte echtgenoot betrapt. Daarna zal de graaf zich niet langer meer kunnen verzetten tegen het huwelijk van Figaro met Susanna. In de salon van de gravin past Cherubino de kleren van Susanna. Plotseling vraagt de graaf om binnen gelaten te worden om zijn echtgenote te ondervragen over de hem toegespeelde anonieme brief. De gravin verbergt de half verklede page in een kabinet alvorens de graaf binnen te laten. Wanneer hij gestommel hoort in het kabinet is de graaf ervan overtuigd, dat zijn vrouw een minnaar verborgen moet houden. Omdat de gravin, uit angst voor Cherubino, pertinent weigert het kabinet te openen wil hij de deur laten forceren. Hij dwingt de gravin met hem het vertrek te verlaten en sluit af.

Susanna, die tijdens dit gesprek ongemerkt teruggekomen is, sluit zich in plaats van Cherubino in het kabinet op, nadat de page uit het raam gesprongen is. De gravin, onkundig van wat er gebeurd is, probeert haar echtgenoot te kalmeren om hem de waarheid te kunnen vertellen. Daarmee voert zij zijn jaloezie en verbolgenheid naar een hoogtepunt. Wanneer dan tenslotte Susanna uit het kabinet tevoorschijn komt, moet de gravin zich met een gelegenheidsleugen uit de situatie redden. Nu pas gelooft de graaf aan haar onschuld. De twee verzoenen zich. Hoewel hij opheldering heeft gekregen over de anonieme brief, wordt de graaf door nieuw wantrouwen bevangen





wanneer Figaro hardnekkig blijft ontkennen de aanstichter van deze intrige te zijn. Bovendien komt Antonio vertellen, dat een man, vermoedelijk Cherubino, uit een raam in de salon van de gravin is gesprongen en op de vlucht geslagen. Slechts met de grootste moeite gelukt het Figaro de toedracht zó aannemelijk te maken als zou hij zelf bij Susanna in het vertrek van de gravin geweest zijn en uit vrees voor zijn heer in de tuin zijn gesprongen. Omdat de graaf niet bij machte is om vat op zijn dienaar te krijgen, valt hem een pak van het hart wanneer Marcellina met dokter Bartolo en Basilio verschijnt om haar aanspraken op Figaro te doen gelden. Het huwelijk wordt opnieuw problematisch.

derde bedrijf De gravin geeft Susanna opdracht de graaf een rendez-vous te beloven. Zijzelf wil hem dan opwachten om hem tot een duidelijke uitspraak over hun betrekkingen te dwingen. De graaf is buitengewoon verrast over de plotselinge (schijnbare) bereidwilligheid van Susanna. Hoewel hij weet, dat het haar er alleen om te doen is het geld voor de vereffening van Figaro's schuld bij Marcellina te krijgen, waant hij zich bemind. Geroerd ontdekt Susanna het echte geluksgevoel van de graaf en de eerlijke hartstocht waarmee hij haar bejegt. Wanneer de graaf onvermoede getuige wordt van het moment waarop Susanna haar Figaro toefluistert, dat zijn proces zonder advocaat reeds gewonnen is, voelt hij zich niet alleen genomen, maar hij meent bovendien, dat zijn eerlijke liefde misbruikt wordt. In onbeheerste toorn ontstoken realiseert hij zich hoe zijn macht de liefde tussen Susanna en Figaro vernietigen kan. Tijdens de rechtzitting herkent Marcellina aan een moedervlek in Figaro haar als kind spoorloos verdwenen zoon Rafaello. Dokter Bartolo kan er niet omheen het vaderschap toe te geven en hij verklaart zich bereid om met Marcellina te trouwen. Nu ziet de graaf zich van alle mogelijkheden beroofd om zijn machtsmiddelen onder het mom van legaliteit aan te wenden. Vol hoop de liefde van haar echtgenoot terug te winnen dicteert de gravin aan Susanna een brief, waarin de graaf de plaats van het rendez-vous wordt meegedeeld. Zij sluit de brief met een siernaald, die zij aan de afzender geretourneerd wil zien. Barbarina heeft met medewerking van haar vriendinnen Cherubino als meisje verkleed om hem zodoende in het kasteel te laten blijven. Zij hoopt op steun van de gravin en brengt haar met dat doel een bloemenhulde waarbij de verklede page wordt voorgesteld. De graaf is er door Antonio van op de hoogte gebracht, dat Cherubino nog altijd op het kasteel verblijft. Wanneer hij de gravin daarover aanspreken wil herkent de tuinier Cherubino ondanks de meisjeskleren. Barbarina chanteert de in toorn ontstoken graaf met onverhulde toespelingen over van haar ontvangen liefkozingen en wil Cherubino

tot man hebben.

Figaro heeft de bruidsstoet opgesteld. Hij vraagt de graaf om een teken waarop het feest beginnen kan. De naderende stoet redt Figaro uit een nieuw verhoor. De graaf is gedwongen om het huwelijk te sluiten. Wanneer hij tijdens de ceremonie van Susanna het briefje ontvangt, waarin hem onverwacht toch nog de vervulling van zijn verlangens wordt beloofd, reageert hij triomfantelijk. Figaro beleeft zijn plezier omdat hij denkt, dat de graaf zich alweer troost met het idee van een nieuw liefdesavontuur, dat hem de mislukking van het vorige doet vergeten.

vierde bedrijf Barbarina heeft de naald verloren, die de brief van de gravin als zegel diende. In opdracht van de graaf had zij deze naald aan de vermeende afzender Susanna moeten terugbrengen. Zij is bang voor de toorn van de graaf, die haar wel eens Cherubino zou kunnen weigeren. Figaro speelt voor luistervink en raakt in paniek wanneer hij moet veronderstellen, dat Susanna hem ontrouw geworden is. Hij verzamelt Marcellina, Bartolo en Basilio in de tuin om het rendez-vous te verstoren.

Op weg naar zijn afspraak met Barbarina ontmoet Cherubino de gravin, die hij vanwege haar verkleeding voor de op de graaf wachtende Susanna houdt. Wanneer zij een flirt met de page van de hand wijst, wordt deze opdringerig, in de mening, dat zij hem niet kan onthouden, wat zij de graaf toestaat. Cherubino vlucht naar Barbarina voor de tussenbeide komende graaf. Figaro ervaart vol verbittering hoe zich de vermeende Susanna door de graaf charmeren laat en verstoort het rendez-vous. Wanneer Figaro meent de gravin te ontmoeten stelt hij haar voor de echtbreuk bedrijvende twee op heterdaad te betrappen. Daarbij herkent hij Susanna aan haar stem en is overgelukkig, dat de twijfel aan zijn beminde ongegrond blijkt. Susanna echter is diep teleurgesteld over het tekortschietende geloof in haar trouw. Niet vermoedend, dat haar verkleedpartij doorzien wordt, breekt Susanna de komedie af met een oorvijg, wanneer Figaro haar voorstelt, de graaf met gelijke munt te betalen. Maar al ras zijn de twee gelieven weer verzoend. De terugkerende graaf krijgt nu door Figaro en Susanna een liefdesscène gepresenteerd, die hem buiten zichzelf brengt. Ten aanschouwen van iedereen wil hij zijn 'trouweloze echtgenote' aan de kaak stellen. Het smeken om genade van de vermeende echtgenote, waarmee allen instemmen, wijst de graaf vertoord af. Dan treedt de echte gravin hem tegemoet en de graaf moet erkennen, dat zijn bedoelingen zich tegen hemzelf gekeerd hebben. Beschaamd vraagt hij zijn echtgenote om vergiffenis. Ten overstaan van allen kiest de gravin, na hem vergeven te hebben, voor de man, die zij nog altijd bemint en daarmee wordt de graaf de mogelijkheid geboden met haar opnieuw samen te leven.